

Ekofarma Nelepeč je ekologická rodinná farma zabývající se rostlinnou a živočišnou výrobou. Cílem farmy je být spolehlivým dodavatelem kvalitních regionálních mléčných výrobků vyrobených tradičními postupy bez umělých přísad či škrobů. Pro rozhovor jsem oslovila Veroniku Kropáčkovou, mladou farmářku, která převzala řemeslo po svých rodičích.

(rozhovor vedla Ing. Lucie Sýsová, foto: archiv Veroniky Kropáčkové)

Vaše farma má historii sahající až do 17. století. Napadla Vás osobně někdy myšlenka, že byste se v rámci profesního života rozhodla pro jiný obor nebo pro Vás bylo pokračování v rodinné tradici přirozené?

O jiné variantě jsem ani příliš vážně neuvažovala. Bylo to pro mě tak nějak automatické, vzhledem k tomu, že jsem na farmě vyrostla a k farmě a obecně k zemědělství si vybudovala velmi dobrý vztah. Děda navíc často doma mluvil o tom, že by bylo nejlepší, kdybychom začali zpracovávat mléko přímo na farmě a prodávat produkty s vyšší přidanou hodnotou než ho pouze prodávat mlékárně. A vzhledem k pracovnímu vytížení ostatních členů rodiny jsem věděla, že to bude úkol pro mě, proto jsem se i v rámci studia vysoké školy zabývala touto problematikou a začala se doma na plotně postupně učit mléko zpracovávat.

Pojem zemědělství zahrnuje několik významů. Kromě vlastní činnosti, vědě o ní a řemeslu se o něm hovoří také jako o umění. Co vy osobně považujete v zemědělství za umění?

Přiznám se, že možná úplně správně nechápu, kam tato otázka směřuje, nicméně když se zamyslím nad uměním v zemědělství, tak mě jako první napadne ekologický a dlouhodobě udržitelný způsob hospodaření. To považuji za skutečné umění a za skutečnou práci správného hospodáře.

Na farmě hospodaříte v režimu ekologického zemědělství. Jakým způsobem se podle Vašeho názoru změnilo vnímání ekologického zemědělství ze strany veřejnosti (90. léta vs. současnost)?

Vnímání ekologického zemědělství se dle mého názoru změnilo zásadním způsobem a mění se stále. Důvodů pro tuto změnu je celá řada – lepší informovanost, větší počet farem, které takto hospodaří, stále častěji skloňující se klimatické změny a nedostatek vody a tak dál...o tom by se dalo mluvit skutečně dlouho. V 90. letech se o ekologii příliš nemluvalo a lidé si často mysleli, že když si kupují potraviny s označením BIO, dostávají za vyšší cenu potraviny, která bude chutnější. Pak ale často docházelo k rozčarování, že potravina chutná podobně nebo stejně jako konvenční a nemá tedy smysl platit více. To se myslím nyní již mění a lidé si začínají uvědomovat, že to, za co platí, není primárně lepší chuť, ale garance, že potravina vznikla při šetrném způsobu hospodaření a zároveň, že je i šetrná pro organismus samotný. Jak jsem již ale řekla, vycházím ze svých zkušeností a nechtěla bych příliš zobecňovat nebo škatulkovat. V 90. letech a samozřejmě i daleko dříve bylo mnoho lidí, kteří se už v té době zajímali o regionální potraviny a ekologické zemědělství.

Proslulé jsou Vaše mléčné výrobky, které zpracováváte ve vlastní faremní mlékárně. Jak dlouho je na farmě vyrábíte a je jejich výroba čistě ve Vaší kompetenci?

Mlékárnu máme vybudovanou a schválenou vlastně teprve něco málo přes rok, proto mě velmi těší, že naše výrobky považujete za proslulé. Výroba je zatím jen v mé kompetenci a začala jsem s tím, co jsem měla již z dřívějšího zkušeností na rodině a kamarádech. Postupně ale přemýšlím a zkouším výrobky nové – momentálně se například věnuji výrobě tvrdých zrajících sýrů, které by v budoucnu měly zaujmout místo v naší standardní nabídce. Také se snažím nabídku občas zpestřit něčím nestandardním a tím potěšit naše zákazníky, ale upřímně i sebe, protože to pro mě představuje příjemné vystoupení z rutiny a nabití nové energie.

Raritou ve vaší nabídce jsou sýrové dorty. Jaká je poptávka po těchto specialitách? Jde vyloženě o sezónní záležitost?

O sýrové dorty je zájem celý rok prakticky stejný, nejvíce ale asi od jara do podzimu, kdy lidé pořádají více oslav nebo svateb. Já osobně mám nejraději pro výrobu dortů jaro, protože je všude v přírodě spousta inspirace a možností, jak dorty dozdobit bylinkami nebo různými květy.

Vaše webové stránky mají líbivý design a návštěvníka téměř lákají k návštěvě farmy. Současně poutáte pozornost na Vaše výrobky prostřednictvím sociálních sítí. Považujete marketing/propagaci produktů za důležitý faktor úspěchu v zemědělství?

K propagaci využíváme především Facebook a Instagram, na webových stránkách pak máme více povídání o farmě, pokud se chce někdo dozvědět více.

V dnešní době to považuji za takový přirozený způsob, jak být ve spojení se zákazníky a jak jim dát vědět, že jsme právě vyrobili další várku mléčných výrobků. Jelikož jsou to produkty určené k rychlé spotřebě, považuji to za skvělé řešení. Navíc nás zde mohou zákazníci přímo kontaktovat, pokud mají nějaké otázky nebo jen chtějí předat zpětnou vazbu, která je pro mě velmi důležitá jak z hlediska vnitřní motivace, tak i z hlediska neustálé snahy výrobky zlepšovat.

Tato prezentace je pak pro nás také důležitá, aby lidé viděli, jak hospodaříme, jak se chováme k našim zvířatům a co se u nás obecně děje. Jednoduše proto, aby věděli odkud výrobky, které si kupují, pochází.

V rámci Programu rozvoje venkova 2014–2020 jste prostřednictvím MAS Brána Vysočiny získali dotaci na shrnovač píce. Můžete, prosím, laikovi jednoduše popsat, jakým „pomocníkem“ pro farmu takový shrnovač je a jakou práci zastává?

Úkolem shrnovače píce je příprava posečené píce, tedy rostlin určených ke krmným účelům, do řádků, ze kterých je poté sbírána lisem na kulaté balíky. Je to pro nás velmi důležitý pomocník při výrobě krmiv pro naše dojnice a jalovice.

Díky pořízení nového, většího shrnovače jsme snížili počet přejezdů po pozemcích, a také se nám díky tomu zvýšila efektivita výroby krmiv.

Jak moc pro Vás byla pomoc MAS při administraci žádosti o dotaci potřebná? Zažádali byste o dotaci i bez pomoci MAS?

Jejich pomoc byla a je vždy velmi přínosná. Lidé v MAS Brána Vysočiny nám vždy ochotně poradili, pokud jsme si s nějakou částí v žádosti nevěděli rady. Velmi užitečná je i jejich závěrečná kontrola celé žádosti před odesláním na SZIF.

Od první žádosti jsme se v celé problematice už částečně zorientovali, ale myslím, že při každé žádosti se najde něco, s čím je třeba se poradit a na čem se na delší dobu můžete při vyplňování zaseknout. Pokud by nebyla možnost žádat za pomoci MAS, žádost bychom určitě také podali, ale díky této možnosti se výrazně zvyšují šance, že v žádosti nebudeme mít nějakou chybu, kvůli které by mohla být třeba i

zamítnuta nebo část dotace krácena. Navíc nám díky pomoci MAS vyplňování žádosti nezabere tolik času a můžeme se věnovat něčemu možná více užitečnému než lámání si hlavy nad vyplněním konkrétní kolonky.

Investice do hmotného majetku je jedno z nejčastějších a nejžádanějších dotačních opatření. Jaký další „pomocník“ z této oblasti by se Vám na farmě hodil?

Rozhodně by se nám hodil secí stroj, ten náš starý už není v nejlepší kondici, a i když svoji práci stále zastane, nový by pro nás znamenal výrazné zlepšení efektivity práce.

Sucho, klimatické změny a počasí obecně je často velkou obavou pro řadu zemědělců. Reagujete nějakým způsobem na tyto klimatické změny v rámci rostlinné výroby (např. pěstování ne zcela typických plodin)?

Spíše než pěstování netypických plodin dodržujeme tradiční způsoby hospodaření a zásady správné zemědělské praxe, a to nejen kvůli suchu, ale právě i proto, že jsme si zvolili ekologickou cestu šetrnou k přírodě. Nepoužíváme tedy umělá hnojiva či chemické přípravky na ochranu rostlin, které jsou jedním z hlavních důvodů, proč půda ztrácí schopnost zadržovat vodu.

Dodržování těchto zásad je klíčové i v boji se suchem. Pravidelně střídáme plodiny v osevních postupech, což je pro nás i prevence před rozmnožením škůdců a plevelů. Obilniny sejeme s podsevem jetelovin, díky tomu je půda stále chráněna před nadměrným vysušováním a zároveň je jetel zlepšující plodinou schopnou fixovat do půdy vzdušný dusík, který je důležitý při výživě rostlin a většinou se dodává do půdy právě průmyslovými hnojivy. Po sklizni také velmi často vyséváme ještě plodiny na tzv. zelené hnojení, což znamená, že vysejeme například hořčici, kterou však nesklidíme, ale na podzim ji spolu s hnojem zaoráme do půdy. Všeobecně je totiž známo, že pokud je půda bohatá na organickou hmotu, dokáže absorbovat a udržet vodu mnohem lépe.

Důležité je pro nás také zachování krajinných prvků jako jsou remízky, meze, stromy atd., které jsou také schopny zpomalit odtok vody z krajiny.

V posledních letech je často skloňovaným tématem agroturistika a její různé podoby. Neuvažujete do budoucna nad touto formou diverzifikace Vaší farmy?

Po domluvě je u nás možná například prohlídka farmy a zvířat. Tuto možnost využívají hlavně školy, školky nebo různé organizace. Jiné možnosti, jako například vybudování ubytování pro agroturistiku nezvažujeme. Naším cílem je nyní spíše rozvoj v oblastech, na které se již nyní zaměřujeme. Jedná se tedy o zvyšování efektivity v oblasti rostlinné výroby a zavádění dalších mléčných výrobků do naší nabídky. Aktuálně se například jedná o již zmíněné zrající tvrdé sýry.

Společnost v dnešní době bohužel nevnímá zemědělství jako příliš prestižní obor. Je něco, co by dle Vás zvýšilo zájem o zemědělství (zájem o studium v zemědělství, zájem o práci v zemědělství, pozitivní pohled veřejnosti na zemědělství apod.)?

Toto je těžká otázka a je velmi důležité rozlišovat, zda by se člověk nechal zaměstnat v nějakém velkém zemědělském družstvu, které často může pracovní činností připomínat jakoukoliv firmu v průmyslu, nebo naopak na nějaké menší farmě. Je totiž potřeba asi říct, že malé farmy jsou obhospodařovány většinou rodinnými příslušníky a moc pracovních míst neposkytují, protože si je jednoduše nemohou dovolit a pokud ano, tak často jen sezonně. Zároveň je zde velká

bariéra vstupu, pokud by si někdo chtěl na zelené louce postavit farmu svoji. Onu zelenou louku totiž nejdříve musíte vlastnit nebo si ji v horším případě pronajmout a asi není potřeba více rozebírat, že dostat se k potřebnému množství hektarů není úplně jen tak, nehledě na návratnost takovéto investice.

Byť pocházím ze zemědělské rodiny a tuto práci mám moc ráda, tak tento nezáměr částečně i chápu. Je to spousta práce, při které často pracujete mnohem více, než 8 hodin denně, a pokud máte i živočišnou produkci, tak neexistují žádné víkendy, státní svátky a samozřejmě je i velmi složité odjet na jakoukoliv dovolenou. Když k tomu přičtu, že zemědělství není z hlediska ekonomického zrovna na vrcholu, tak je asi celkem jasné, že se to příliš neslučuje s dnešním stylem života. Člověk to prostě musí dělat srdcem, což je hrozně těžko přenositelné nebo sdělitelné.

Na druhou stranu, pokud se člověk do farmářské rodiny narodí nebo se odhodlá a podaří se mu farmu vybudovat i v dnešní době, je zde nekonečná řada možností, jak se v tomto oboru realizovat a vyniknout.

